

Підготовка докторів філософії та наукова супервізія: ключові тренди зарубіжного освітнього простору

ІНСТИТУТ
педагогічної освіти
і освіти дорослих
імені Івана Зязюна
НАПН України

Наталія
Авшенюк

Програма підвищення кваліфікації
«Інноваційний науковий керівник PhD»

м. Київ, 25 травня 2023 р.

ІНСТИТУТ
педагогічної освіти
і освіти дорослих
імені Івана Зязюна
НАПН України

Спікерки

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А.С. МАКАРЕНКА

Наталія Авшенюк, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу зарубіжних систем педагогічної освіти і освіти дорослих Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, членкиня Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти

Марина Бойченко, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка

Катерина Годлевська, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу зарубіжних систем педагогічної освіти і освіти дорослих Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України

Тематика лекції

провідні тенденції розвитку підготовки докторів філософії, які характеризують європейський освітній простір упродовж останніх трьох десятиліть

забезпечення якості підготовки докторів філософії і роль наукових керівників у цьому процесі

особистісні й професійні якості успішного наукового керівника, здатного до взаємодії з аспірантами в інноваційному пошуку

Еволюція підготовки доктора філософії

ЗДАТНІСТЬ
ЗДІЙСНЮВАТИ
ДОСЛІДЖЕННЯ

ПРАВО НА
ВИКЛАДАННЯ

ВИЩА ОСВІТА
+
НАУКОВІ
ДОСЛІДЖЕННЯ

Зміна ролей ЗВО та здобувачів PhD

Здобувачі

- Можливості кар'єрного зростання
- Важливість дослідницьких і загальних / універсальних навичок

ЗВО

- Структурування докторської підготовки
- Уникнення можливих конфліктів між учасниками
- Забезпечення прозорості й відкритості

Зальцбурзький процес

2005

- навчання через здійснення оригінального дослідження;
- втілення в інституційні стратегії та політики ЗВО
- визнання аспірантів повноцінними дослідниками;
- **ВИРІШАЛЬНА РОЛЬ НАСТАВНИЦТВА;**
- тривалість ОНП;
- сприяння інноваційності та міждисциплінарності ОНП;
- посилення мобільності;
- досягнення критичної маси дослідників

2010

- наукові дослідження - основний компонент підготовки докторів філософії
- система забезпечення якості підготовки докторів філософії
- інституційні критерії оцінювання якості підготовки докторів філософії

2016

- розроблення й запровадження стандартів підготовки докторів філософії
- цифровізація підготовки
- культивування етики доброчесності

Стратегічні пріоритети розвитку підготовки докторів філософії

Рис.8. Стратегічні пріоритети розвитку підготовки докторів філософії в європейських країнах

Завдання для самотійного осмислення:

наведіть, будь-ласка, факти, що підтверджують чи спростовують реалізацію Зальцбурзьких принципів в Україні

Тренд 1. Інтенсифікація створення докторських шкіл

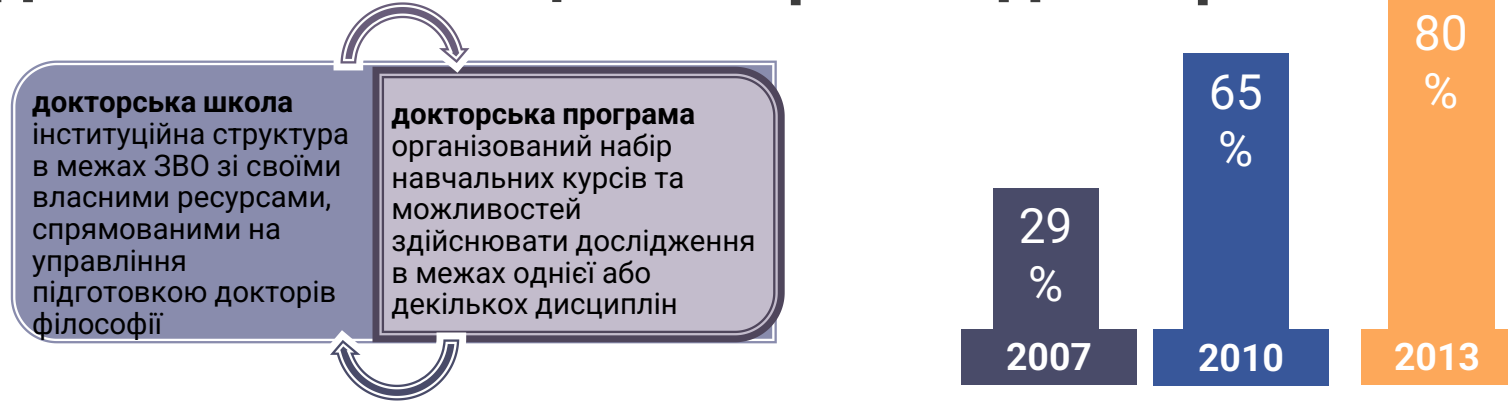

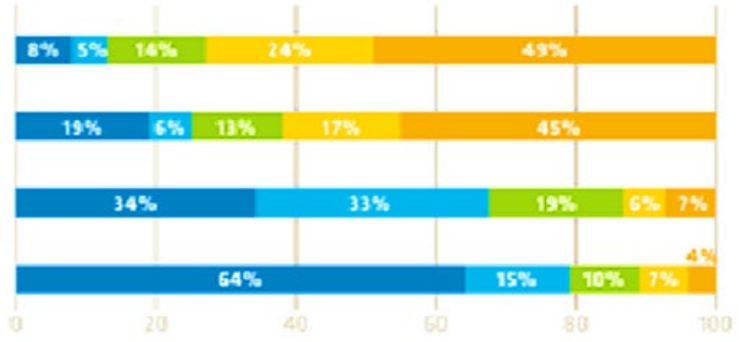
Рис. 2. Організація докторських шкіл в європейських країнах

Освітньо-наукові програми із спеціальними елементами

Докторські школи як спеціальні підрозділи університетів

Міжінституційна підготовка докторів філософії (консорціуми університетів, спільні докторські школи)

Індивідуалізована супервізія підготовки доктора філософії

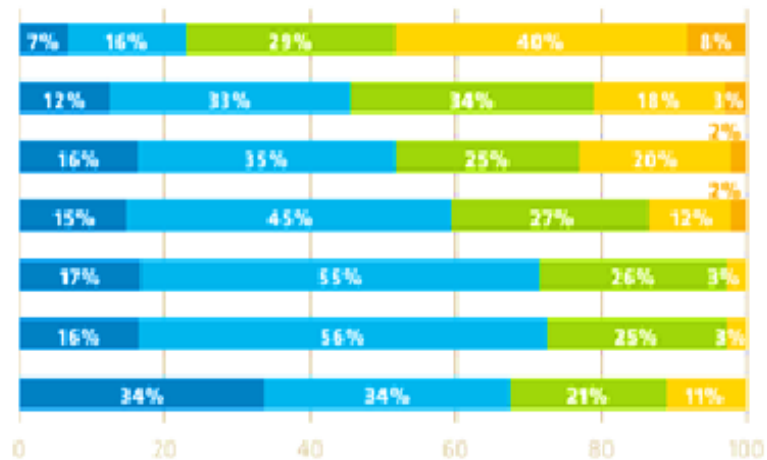

■ Ніколи ■ Незначною мірою ■ Деякою мірою ■ Великою мірою ■ Завжди

Тренд 2. Збільшення фінансування

Рис. 3 Фінансування підготовки докторів філософії

Міністерство, наукові ради (національні державні ресурси)
Університетські гранти, стипендії
Працевлаштування в університеті
Поєднання різних джерел
Міжнародні ресурси
Ресурси роботодавців (приватні, державні, недержавні)
Відсутність фінансової підтримки

■ Ніколи ■ Незначною мірою ■ Деякою мірою ■ Великою мірою ■ Завжди

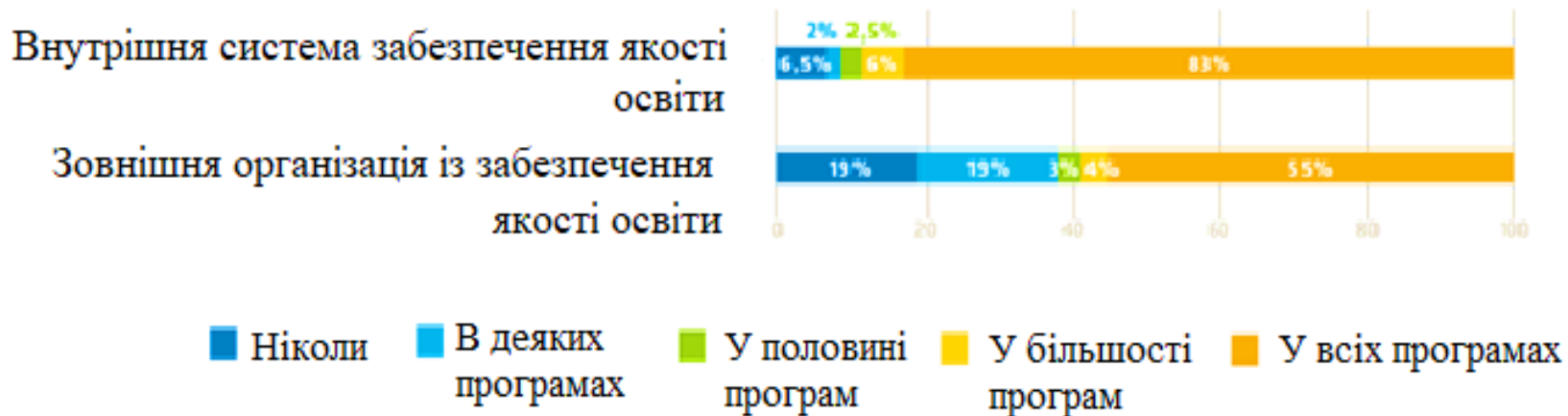
Тренд 3. Посилення інституційної відповідальності ЗВО

Рис. 4. Супервізія майбутніх докторів філософії

Тренд 4. Запровадження системи забезпечення якості

Рис. 5. Внутрішня та зовнішня системи забезпечення якості підготовки докторів філософії

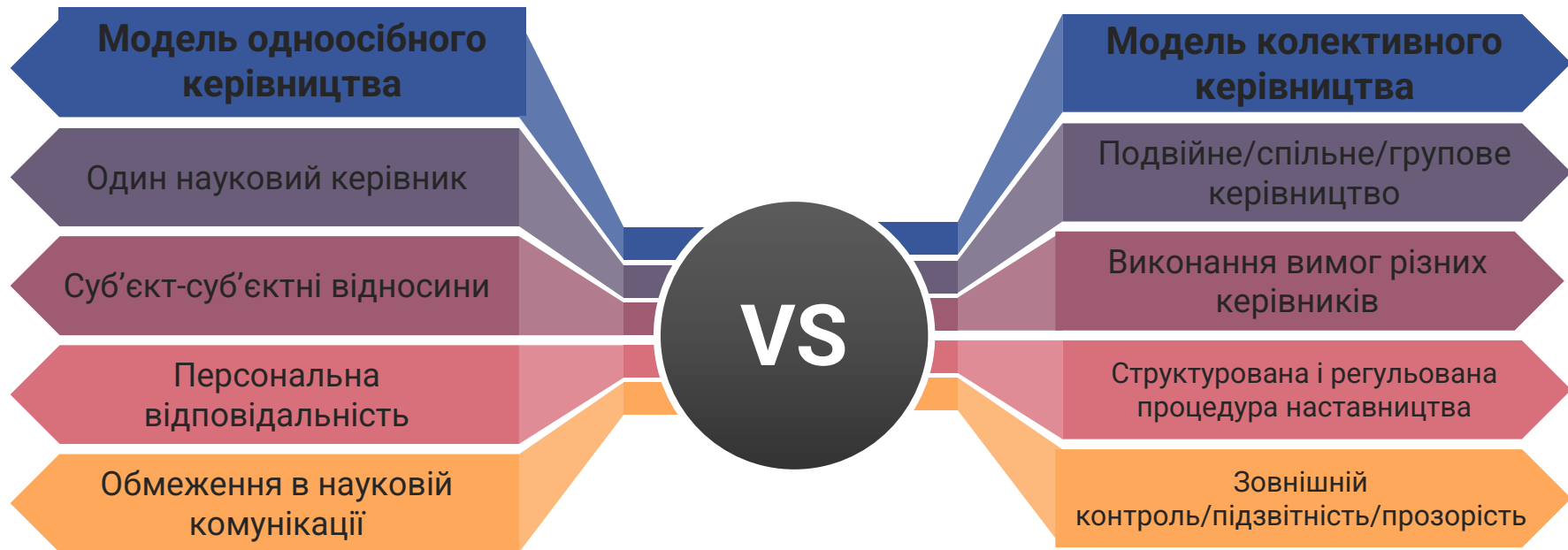

Індикатори оцінювання якості докторських шкіл

Рис. 7. Індикатори оцінювання якості підготовки докторів філософії

Моделі наукової супервізії

Завдання для самостійного

осмислення:

обґрунтуйте, будь-ласка, позитивні і негативні риси обох моделей, на Ваш погляд, і окресліть найбільш ефективну модель, з Вашої точки зору.

Осучаснення вимог до наукового керівника

1. Посилення вимог до здатності здійснювати академічний супровід / порадицтво / фасилітацію / мотивування.
2. Системний моніторинг виконання аспірантом ОНП.
3. Налагодження регулярної комунікації з аспірантом.
4. Забезпечення доступності наукового керівника для аспіранта.
5. Системне оцінювання наукових потреб аспіранта.
6. Надання своєчасного конструктивного зворотного зв'язку на постійній основі.
7. Забезпечення дотримання аспірантом норм і принципів академічної доброчесності.

Ефективний науковий керівник – хто він?

Функції і компетентності наукового керівника в Україні

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства розвитку
економіки, торгівлі та сільського
господарства України
22.03.2021 № 610

5

Професійний стандарт на групу професій “Викладачі закладів вищої освіти”*

1. Загальні відомості професійного стандарту

1.1. Основна мета професійної діяльності

Формування громадянських, професійних і світоглядних компетентностей, морально-етичних цінностей у здобувачів вищої освіти.

1.2. Назва виду економічної діяльності, секції, розділу, групи та класу економічної діяльності та їхній код (згідно з Національним класифікатором України ДК 009:2010 “Класифікація видів економічної діяльності”)

Секція P	Освіта	Розділ 85	Освіта	Група 85.4	Вища освіта
				Клас 85.42	Вища освіта

1.3. Назва виду професійної діяльності та її код (згідно з Національним класифікатором України ДК 003:2010 “Класифікатор професій”)

Розділ	Підрозділ	Клас	Підклас	Група	
2	23	231	2310	2310.1	2310.2
Професіонали	Викладачі	Викладачі університетів та вищих навчальних закладів	Викладачі університетів та вищих навчальних закладів	Професори та доценти	Інші викладачі університетів та вищих навчальних закладів

1.4. Назва професії (професійної назви роботи) та її код (згідно з Національним класифікатором України ДК 003:2010 “Класифікатор професій”)

2310.1 Професор
2310.1 Доцент
2310.2 Викладач закладу вищої освіти
2310.2 Асистент

1.5. Узагальнена назва професії

Викладач закладу вищої освіти

*Назву зазначено відповідно до положень Закону України “Про освіту”, “Про вищу освіту”, “Про фахову передвищу освіту”, “Про повну загальну середню освіту”

5. Перелік трудових функцій (професійних компетентностей за трудовою дією або групою трудових дій, що входять до них), умовні позначення

Умовні позначення	Трудові функції	Професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій)	Умовні позначення
-------------------	-----------------	--	-------------------

	об'єднать, організація освітніх та наукових заходів	Здатність планувати, готувати та проводити освітні й наукові заходи	Д2
E	Керівництво науковою/творчою роботою студентів, аспірантів	Здатність консультувати студента, аспіранта щодо планування й реалізації наукового дослідження/творчого проекту	E1
		Здатність проаналізувати процес та результати наукового дослідження/творчого проекту проведеного студентом, аспірантом	E2
		Здатність надавати рекомендації студентові, аспірантові щодо покращення процесу та результатів його наукового дослідження/творчого проекту	E3
C	Розроблення та вдосконалення освітніх програм	Здатність визначати мету, структурні компоненти освітньої програми, програмні результати навчання	C1
		Здатність переглядати й оновлювати освітню програму відповідно до вимог стандартів вищої освіти, внутрішньої системи забезпечення якості, потреб стейкхолдерів	C2
		Здатність готувати матеріали до акредитації освітньої програми	C3
Ж	Здійснення наукової та фахової експертизи, консультування осіб, підприємств, установ, організацій	Здатність здійснювати наукову/фахову експертизу дослідницьких (наукових), фахових/творчих проектів	Ж1
		Здатність надавати експертні консультації особам, підприємствам, установам, організаціям з питань, що стосуються їхньої дослідницької та/або професійної діяльності	Ж2

Знання й уміння наукового керівника

13

<p>Е. Керівництво науковою/творчою роботою студентів, аспірантів</p>	<p>Комп'ютерне обладнання з відповідним програмним забезпеченням; доступ до мережі Інтернет, баз даних, наукова та методична література, засоби зв'язку та комунікації; оргтехніка; канцелярське приладдя</p>	<p>Е1. Здатність консультиувати студента, аспіранта щодо планування і реалізації наукового дослідження/творчого проекту</p>	<p>Б1.37. Методи і способи ефективної комунікації В2.31. Вимоги і правила дотримання академічної доброчесності Г1.31. Методи збору інформації, її узагальнення, структурування, систематизації Г1.32. Методологія і методи дослідження/реалізації творчих проєктів Е1.31. Вимоги до наукової, творчої роботи студента, аспіранта</p>	<p>Е1.У1. Стимулювати самостійний науковий/творчий пошук студента, аспіранта Е1.У2. Інформувати студента, аспіранта щодо актуальної наукової та методологічної літератури, інших джерел з предмету дослідження/творчого проекту Е1.У3. Консультиувати студента, аспіранта у питаннях обґрунтування та планування наукового дослідження/творчого проекту Е1.У4. Консультиувати студента, аспіранта щодо методології та методів виконання дослідження/творчого проекту Е1.У5. Консультиувати студента, аспіранта щодо дотримання вимог і правил академічної доброчесності під час реалізації дослідження/творчого проекту</p>
		<p>Е2. Здатність проаналізувати процес та результати дослідження/творчого проекту проведеного студентом, аспірантом</p>	<p>В2.31. Вимоги і правила дотримання академічної доброчесності Г2.31. Методи аналізу, оцінювання та синтезу інформації Е2.31. Сучасний стан і результати актуальних досліджень/творчих проєктів, у відповідній галузі, сфері</p>	<p>Е2.У1. Критично аналізувати процес та результати дослідження/творчого проекту, здійснюваного студентом, аспірантом, на різних стадіях його реалізації Е2.У2. Контролювати дотримання студентом, аспірантом вимог і правил академічної доброчесності</p>
		<p>Е3. Здатність надавати рекомендації студентів, аспірантів щодо покращення процесу та результатів його наукового</p>	<p>Г2.31. Методи аналізу, оцінки та синтезу інформації Е1.31. Вимоги до наукової, творчої роботи студента, аспіранта Е2.31. Сучасний стан і результати актуальних досліджень/творчих</p>	<p>Е3.У1. Надавати рекомендації студентів, аспірантів щодо покращення процесу, проміжних та фінальних результатів його дослідження/творчого проекту Е3.У2. Контролювати відповідність виконання та результатів</p>

Завдання для самостійного осмислення:

визначить, будь ласка, найвагоміші
риси інноваційного наукового
керівника, на Ваш погляд, і вкажіть,
які риси необхідно розвинути саме
Вам

Підготовка наукових керівників

Професійний
розвиток для
здобуття нових
компетентностей

Обмін досвідом для
вдосконалення
сформованих
компетентностей

PhD supervision: rules and regulations (online)

Who

All principal PhD supervisors

Duration

2-3 hours online

Requirements

Documentation of completion when submitting an application for enrolment of a PhD student. Renew every 5th year.

PhD supervision: advice, tools, and practices

Who

All new principal PhD Supervisors + all principal PhD Supervisors, who have not enrolled and supervised any PhD students for the past five years as principal PhD supervisors

Duration

3 days

Requirements

Completion within the first year of supervising a PhD student.

**ДЯКУЮ
ЗА
УВАГУ !**

